

2005 ÖSS FELSEFE SORULARI

1. Benim gibi düşünmeyenlere çok şey borçluyum. Bana taban tabana karşıt olsalar da benim düşündüklerimi çürütmekten başka bir amaç gütmeseler de hınca kapılmayıp aklımı kullanırsam, düzgün düşünmede onlardan büyük ölçüde yararlanabilirim.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin yararı vurgulanmaktadır?

- A) Farklı düşüncelere açık olmanın
B) İncelenen konuya odaklanmanın
C) Mutlak doğrulara ulaşma çabasının
D) Bildiklerinin doğru olduğunu savunmanın
E) Bağımsız olmanın

2. Gören öznenin kendisi de görülebilirlik alanındadır.

Bu cümleden çıkan sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öznenin de nesne olabileceği
B) Ancak nesnenin nesne olabileceği
C) Doğru bilginin olabileceği
D) Gerçeğe ulaşılabilmesi
E) Nesneden uzaklaşılabilmesi

3. Birkaç yıl önceydi, bir duvara doğru yürüyordum. Baktım hırpani biri bana doğru geliyor. "Kim bu kılıksız, tuhaf adam?" dedim kendi kendime. Sonra bir de baktım, duvar meğer aynaymış; kendime bakıyordum. O adam birden ince, zarif, üzerinden anlayışlılık akan biri olup çıkıverdi.

Bu parçada anlatılan durum, aşağıdakilerden hangisine bir örnektir?

- A) Bilgilerimizin dış dünyayı ayna gibi yansıttığına
B) Algıların duruma bağlı değerlendirilmeler olduğuna
C) Aklın bilgilerimizin tek kaynağı olduğuna
D) Nesnel bilginin evrensel bilgi olduğuna
E) Var olmanın algılanmakla eşdeğer olduğuna

4. Arabamın motoru çalışmıyor. Tamirciye gösterip "Karbüratörde ne var?" diye sorduğumda, "Hiç." diyor. Bunun bir önerme olduğunu kabul edersek, bu önerme doğru olabilir mi? Elbette doğru olabilir. Ama bir önerme doğruysa gerçekliğin de onun söylediği gibi olması gerekir. Doğruluğun tanımı bu. Öyleyse karbüratörde bir hiç olması gerekir.

Bu parçaya göre, doğru önermede bulunması gereken özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İfadesinin kısa ve basit olması
B) Yanlış yoruma kapalı olması
C) Akla uygun olması
D) Gerçeğe uygun olması
E) Duruma göre değişebilmesi

5. Proust, kitapları için şöyle der: "Kitabımı dışarıya yönelmiş bir gözlükmüş gibi alın. Size uygun değilse, uyanı bulun; tökezlemem için kullanmak zorunda olduğunuz aracı, yani kendi gözlüğünüzü bulmayı size bırakıyorum." Proust'un bu görüşü bilimsel kuramlar için de kullanılabilir. İlgilendiğiniz konuları, olayları açıklamada yetersiz kalan bir kuramı oradan buradan çekiştirip uygun hâle getirmeye çalışmak yerine, yeni bir kuram oluşturmak gerekir.

Bu parçaya göre, bir bilimsel kuram aşağıdaki koşullardan hangisini karşılamıyorsa yenisini oluşturmak gerekir?

- A) Olgularla tutarlı olma
B) Ekonomik olma
C) Geniş kapsamlı olma
D) Yaygın olarak benimsenme
E) Basit açıklamalar getirme

6. Fizikçi Richard Feynman, karmaşık fiziksel süreçlerle uğraşırken sorunu açık bir şekilde ifade edebildiğinizde doğanın size istediğiniz cevabı vereceğini öne sürer. Ona göre, iyi bir bilim adamı olmanın sırrı hangi soruyu sormak gerektiğini bilmede yatar. Bir sorunu araştırırken bir kez doğru yola girdiniz mi çözüm kendiliğinden ortaya çıkar.

Parçaya göre, "doğru yola girme" aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çözüm için çaba gösterme
B) Uygun soruyu sorma
C) Sorunun cevabını tahmin etme
D) Konuya odaklanma
E) Doğruya ulaşacağına inanma

7. Bir çocuk ağaca çıkmak ister ve siz bunu yasaklarsanız, çok öfkelenir. Oysa, deneyip de tırmanamayacağını kendisi anlarsa, fiziksel olanaksızlığı kabullenir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Özgürlüğün sınırları topluma göre değişir.
B) Toplumun yararını göz önünde bulundurarak kişisel özgürlükleri sınırlandırmak gerekir.
C) Amaca ulaşmak isteyen kişi her yolu dener.
D) Yasalar toplumun örflerine göre hazırlanmalıdır.
E) Özgürlüğün karşısındaki toplumsal engeller tepkiye neden olur.

8. Bergson, okura vermek istediği her şeyi yayımlanmış olduğunu belirterek bundan sonra yazdıkları arasında bulunabilecek her türlü metnin, metin parçasının kendi isteği dışında yayımlanmasını yasaklamıştır. Fakat ölümünden sonra, bu yasak çiğnenmiştir. Bergson'un topluma mal olduğu öne sürülmüş ve bazı konuların açıklığa kavuşabileceği düşünülerek birçok yazısı yayımlanmıştır. Böyle bir tutum haklı görülebilir; ama etik açıdan da bizi rahatsız eder.

Parçada sözü edilen tutumun etik açıdan rahatsız edici olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarihi zorunlulukların dikkate alınması
- B) Toplum yararının gözetilmemesi
- C) Bazı konuların açıklığa kavuşturulması
- D) Filozofların topluma mal olmuş kişiler olarak düşünülmesi
- E) Kişi haklarının göz ardı edilmesi

9. İyiyi isteyen, iyinin ne olduğunu bilenden daha güvendedir. Çünkü ilki hata yapsa da hep hoşgörüyle karşılanır; ikincinin hatalarıysa çoğu kez affedilmez.

İyinin ne olduğunu bilen hatalarının hoşgörüyle karşılanmaması aşağıdakilerden hangisine bağlanabilir?

- A) Hata yapabileceğini kabullenmesine
- B) Vicdanını rahatlatmaya çalışmasına
- C) Yanlışı bile bile yapıyor olmasına
- D) Başkalarının sorumluluğunu üstlenmesine
- E) Toplumsal değerleri önemsemesine

10. Sanatta, nesnelere bildiğimiz anlamından kopabilmemiz, onları düşündüğümüz gibi değil, oldukları biçimde kabul edebilmemiz gerekir. Örneğin, bir tabloda, ekmeğin fırını camkânında bir dikiş makinesiyle bir şemsiye bir arada olabilir. İşlevi saf ve kesin bir biçimde saptanmış gerçek bir nesnenin (bir şemsiye) kendinden çok uzak bir başka nesneyle (bir dikiş makinesi) birlikte, her ikisi için de garip kaçan bir yerde (bir fırın camkânı) bir arada olmaları, kendiliğinden bu nesnelere işlev ve kimliklerinden ayırır. Bu nesnelere eski anlamlarıyla görmek bir yanılgıdır. Artık onlar, gerçek, şiiirsel, yepyeni bir anlama kavuşmuştur.

Bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisi öne sürülmektedir?

- A) Var olmanın anlamı sanatçıya göre değişir.
- B) Gerçek sanatçı, yapıtlarında doğanın gizemini yansıtır.
- C) Sanatçı, yapıtında kendi kişiliğinin ipuçlarını verir.
- D) Sanat, doğadaki gerçekliğe farklı bir anlam kazandırır.
- E) Sanatın amacı güzeli ortaya koymaktır.